

Tingvoll kommune

Økokommunen –
bedre løsninger for mennesker og miljø

Arkiv: 002
Arkivsaksnr: 2014/639-46
Saksbehandler: Olaug Haugen

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret	1/2016	07.01.2016

Kommunereform i Tingvoll - retningsvalg

Det er kalla inn til ekstra kommunestyremøte i Tingvoll for å handsama denne saka om retningsval i kommunereforma. Pga av tidsfaktoren går saka direkte til kommunestyret og ikkje via formannskapet.

Saksopplysninger

Nasjonal ramme

Arbeidet med kommunereforma har pågått sidan 2014. Utgangspunktet er Stortinget og regjeringa sine vedtak om utgreiingar kring kommunesamanslåingar, jfr St. Prop. 95- S (2013–2014)

Kommuneproposisjonen 2015.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Prop-95-S-20132014/id759298/?ch=1&q>

Med brev fra Statsråd Sanner til alle ordførarar datert 26.08.2014, og med forventningsbrevet frå Fylkesmannen i Møre og Romsdal datert 15.10.2014 har kommunane fått ei samla oversikt over det som er oppgaver i prosessen og mandat i kommunereformen, nasjonalt og lokalt.

Måla for reforma er uttrykt slik: (henta fra dei nasjonale styringsdokumenta (...))

- 1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*
- 2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*
- 3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*
- 4. Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver*

1) Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

*Større kommuner med bedre kapasitet og kompetanse → gode og likeverdige tjenester
Større fagmiljø vil gi mer stabile arbeidsmiljø, bredde i kompetansen mv.*

2) Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Kommunesektoren skal bli bedre i stand til å løse nasjonale utfordringer.

*Bedre forutsetningene for styrket og samordnet lokal og regional utvikling
-arealbruk, beredskap, transport, næring, miljø, sosial utvikling m.m.*

Kommunegrensene bør i større grad tilpasses naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.

3) Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Større kommuner vil ha større ressursgrunnlag og kan også ha en mer variert befolknings- og næringssammensetning. Kommunene blir mer robuste for uforutsette hendelser og utviklingstrekk. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner → Mer effektiv ressursbruk

4) Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver.

Større og mer robuste kommuner kan få flere oppgaver → Økt makt og myndighet og dermed økt lokalt selvstyre.

Reduserer behovet for interkommunale løsninger.

Færre og større kommuner → statlig detaljstyring → Større frihet til å prioritere og tilpasse velferdstilbudet til innbyggernes behov.

Ny kommuneplan 2014 -2026 for Tingvoll kommune

Kommunestyret i Tingvoll vedtok 10.04 2014 i sak 16/2014 ny kommuneplan – samfunnsdel 2014 -2026. Planen har fire hovudkapittel, og eit av desse er « Regional integrasjon». I dette styringsdokumentet vedtok kommunestyret strategiar for regional integrasjon og evt. kommunestrukturændring. Dette er omtalt slik på s 17 og 18:

«IV. Være en utvikler og samarbeidspartner for regional integrasjon

Slik opplever vi dagens og framtidens utfordringer:

Mange samfunns- og demografianalyser viser trender med sentralisering fra distriktene til urbane strøk, og fra fjordene til kysten. Dette vises også i Møre og Romsdal.

En av de største utfordringene til Tingvoll kommune er svak befolkningsvekstsammenlignet med landsgjennomsnittet. Å finne strategier som møter disse utfordringene, vil være i fokus i kommuneplanarbeidet. Det vil være viktig i kommuneplanarbeidet å finne ut hvorfor det er slik i Tingvoll, og hvordan man kan forsøke å snu denne trenden. Arbeidsinnvandringen er også i hovedsak mannsdominert i vår region.

Slik gjør vi det:

Tingvoll kommune har hatt som strategi å vere en sjølstendig, kompetent og attraktiv kommune. I ny regjeringsplattform kommer det tydelige signal om at kommunestrukturen skal endres. Tingvoll kommune ønsker å ta en aktiv posisjon i arbeidet for å prege framtidens geografiske rammer, tjenester og maktfordeling.

Tingvollkommune har en grønn profil som økokommune, og ønsker at den profilen innen kompetansemiljø, næringsutvikling og kunnskapsbase i administrasjonen skal prege kommunen og gi Nordmøre flere bein å stå på. Med en slik tydelig profil vil kunne forme:

Regionalarbeidsdeling– grønne fag til Tingvoll

Regionale prosjekt med vertskommuner

Klyngedannelser i nærings- og kompetansemiljø.

Tingvoll kommune ønsker å knytte seg til nærings- og befolkningsvekst på kysten. Våre framtidige kommunetilørighet mener vi finnes sammen med kommuner på Ytre Nordmøre og Kristiansund. Da vil den nye kommunen kunne ha et befolkningstall på ca.35000. Ved at flere omlandskommuner går sammen med regionsenteret styrker vi et robust bo- og arbeidsmarked, vi kan skape mer regionalbalanse mellom by og omland, vi vil i liten grad ha konkurrerende senterstrukturer, og vi kan fornye våre arbeidsformer i offentlig sektor

gjennom f.eks. regional arbeidsdeling. Faren med å bli endel av en større kommune er å bli en utkant geografisk, og en svak premissleverandør for utvikling av tingvollsamfunnet. Sårbarheten kan også øke for de mest desentraliserte av våre tjenester, særlig dersom en får en strammere kommuneøkonomi i en stor kommune. Tingvoll kommune har over lang tid hatt som strategi å investere i kommunens tjenester, bygg og veier, og i institusjoner som bidrar til å bygge attraktivitet i samfunnet. Denne strategien opprettholdes. Når kommunegrenser blir endret er det steders karakter som framtrer som konkurransefortrinn. Vi vet at sentrums kvaliteter blir viktig for mengde og mangfold i tjenester, attraktive bo-miljø, urbane kvaliteter og framvekst av flere arbeidsplasser.

Tingvoll vil fremdeles satse på stedsutvikling i Tingvollvågen, og utvikling av Einset som et attraktivt senter i ytre del av Tingvoll. Tingvollvågen vil være det området i Tingvoll som kan være mest sårbart ved kommunestrukturændring, og endring i struktur i andre offentlige sektorer. Vi vil arbeide for å fornye og styrke nærings- og kompetansemiljøene i Tingvoll. Tingvoll kommune jobber også aktivt for å styrke integrasjonen i regionen gjennom samferdselsprosjekt og etableringen av nytt fellessykehus for Nordmøre og Romsdal. Kommunen vil fremdeles prioritere innsatsen for Ferjefri E39 og bro over Halsaffjorden, Realisering av RV70 Tingvoll– Meisingset, og arbeide for lokalisering av fellessykehuset på Nordmøre. «

I etterkant har det kome opp diskusjonar i kommunestyret om denne strategien, og at kommunen burde halda « døra open» og utgreia fleire kommunesamarbeid/ samanslåingar.

Prosess med kommunereforma i Tingvoll

Tingvoll kommune sitt arbeid med kommunereforma starta med vedtak i sak 41/2014 den 16.10.14.

Opningsfasen våren 2015

Første fase var opningsfasen med dialog og vi gjennomførte:

- Open Space i kommunestyremøtet 12.02.15, der også prosjektleiar hos Fylkesmannen deltok.
- Ulike saker om kommunereforma vart handsama av formannskapet våren 2015 inkl. framdriftsplan for arbeidet.
- Dialogmøte mellom formannskapet, ungdomsrådet og eldrerådet den 24.03.15. Styret i Tingvoll næringsforum var også inviterte til dette, men ingen møtte.
- Tre folkemøter vart halde i mars 2015 i Straumsnes, Tingvollvågen og Meisingset. Det var godt oppmøte med til saman ca 190 deltakarar.
- Etter fullmakt frå politiske leiing gjennomført ordførar og rådmann samtalar på same nivå med kommunane Gjemnes, Sunndal og Averøy for å sonde interesse for samarbeid og utgreiingar framover. Desse møta vart gjennomførte 18.2, 24.2 og 8.4
- I kommunestyremøtet den 12.02.15 presenterte kommunane Kristiansund og Sunndal seg for Tingvoll med ordførarane og fagfolk (Kristiansund). Erfaringar frå samanslåingsprosessen mellom Frei og Kristiansund vart presenterte.
- Kommunen gav ut «Eikebladet» til alle kommunens husstandar. Kommunereform var hovudtema. To utgåver kom ut i 2015. Tre utgåver er planlagt i 2016.

Tema for opningsfasen har vore: Kva er viktige tema som innbyggjarane i Tingvoll er opptatt av, kva er fordelar og ulemper med kommunesamanslåing, kva geografisk retning skal Tingvoll orientere seg i.

Utgreiingsfasen sommar og haust 2015 . Kommunestyret sine vedtak.

Utgreiingsfasen er koordinert med Nordmøre regionråd (Orkide) og Telemarksforskning vart leigd inn for å gjennomføre utgreiingsarbeidet på Nordmøre, etter same mal som er gjennomført i Romsdal. Etter oppsummering frå alle formannskap/ kommunestyre på Nordmøre vart det totalt utgreia 15 ulike kommunestrukturalternativ for kommunane på Nordmøre. Fleire av desse har også med kommunar utover fylkesgrensene.

For Tingvoll fatta kommunestyret i **KS sak 16/2015 i møte 07.05.15** slikt vedtak om utgreiingsalternativ :

1. *Tingvoll kommune ønsker at følgende alternativ kan bli utredet av regionrådet som kunnskapsgrunnlag for kommunereformen:*
 - *Tingvoll som egen kommune*
 - *Kristiansund med omegnskommuner (Tingvoll, Gjemnes, Averøy, Kristiansund + ev. Halså, Smøla og Aure)*
 - *Sunndal med omlandskommuner Gjemnes, Nasset og Tingvoll; Sunndal med omlandskommuner Nasset og Tingvoll; og Sunndal og Tingvoll som én sammenslått kommune.*
 - *Nordmøre som en kommune*

2. *Kommunestyret i Tingvoll vedtar at det skal gjennomføres en lokal rådgivende folkeavstemming om endring i kommunestruktur. Den lokale rådgivende folkeavstemmingen gjennomføres i februar/ mars 2016. Kommunestyret bestemmer endelig dato. Kommunestyret oppnevner formannskapet til valgstyre for den lokale rådgivende folkeavstemmingen og gir valgstyret fullmakt til å legge de praktiske rammene for gjennomføring av folkeavstemmingen. Kommunestyret tar stilling til spørsmål som skal stilles innbyggerne i folkeavstemming Kommunestyret tar på sjølstendig grunnlag stilling til kommunestrukturændring før sommeren 2016.*

3. *Kostnader til utredninger og veiledende lokal folkeavstemming må innarbeides i økonomiplanen.*

Utgreiingar – kommunereform Nordmøre

Utgreiingane er gjennomført av Telemarksforskning på oppdag av Orkide og den enkelte kommune.

Følgjande rapportar er utgjevne, og vurdert i høve til kvart strukturalternativ.

- *Innbyggerundersøkelse (8 kommuner) – juli 2015*
- *Kommuneutredning v/Telemarksforskning*
 - *Delrapport 1 – Samfunnsutvikling (juni 2015)*
 - *Delrapport 2 – Økonomi (juni 2015)*
 - *Delrapport 3 – Tjenestetilbud (september 2015)*

- *Delrapport 4 – Lokaldemokrati (oktober 2015)*
- *Nullalternativet – 10.11.15*

For Tingvoll sin del er rapportane sendt ut til kommunestyret, og fellesrapporten gjennomgått i kommunestyremøte den 26.11.15. Tingvoll kommune har også fått utarbeida rapport om Tingvoll som eigen kommune, som er utsendt til kommunestyret. Den blir nærmare gjennomgått i kommunestyret i januar 2016. Rapportane er også lagt ut på kommunen sine heimesider.

Vedlagt følger oppsummeringane frå Telemarksforskning.

I juni 2015 vart det i Tingvoll saman med 7 andre kommunar på Nordmøre gjennomført ei innbyggjarundersøking der eit representativt utval av innbyggjarane ytra seg om sitt syn på kommunereforma og aktuelle strukturalternativ for Tingvoll. Tilsvarende undersøking vart lagt ut som ei open undersøking på kommunens heimesider. Denne er ikkje representativ på same måte, men likevel viktig for å få fram innbyggjarane sine synspunkt. Resultatet frå undersøkinga vart utlagt på kommunens heimesider i juli, og er også gjennomgått i orkide. Undersøkinga viser ikkje noko tydeleg preferanse for noko samanslåingsalternativ for Tingvoll dei er alle på ein skala frå 2,8 – 3,3 på ein skala frå 1-6. Sterkast står Tingvoll som eigen kommune med ein score på 3,9.

Framdrift

Kommunestyret har hausten 2015 handsama kommunereforma i tre saker med slike vedtak:

KS – sak 52/2015. Vedtatt: 1.10.15

1. Kommunestyret i Tingvoll oppnevner følgende sonderingsutvalg i arbeidet med kommunereform på Nordmøre:

- *Ordfører*
- *Varaordfører*
- *Gruppeleder for opposisjonens største parti*
- *En hovedtillitsvalgt*
- *Rådmann*

2. Tema for sonderingene framgår av Orkide sitt notat vedlagt denne saken. Sonderingene starter opp umiddelbart.

3. Kommunestyret skal ha informasjon på hvert kommunestyremøte i forhandlingsperioden om arbeidet.

4. Sonderingsutvalget har ingen besluttende myndighet.

5. Forhandlingsresultat skal legges fram for formannskapet og kommunestyret før lokal rådgivende folkeavstemming.

6. Kommunestyret bestemmer strukturalternativ for lokal rådgivende folkeavstemming

7. Lokal rådgivende folkeavstemming om kommunereformen i Tingvoll avholdes i april 2016.

8. Styringssignaler for sonderingsutvalget behandles på kommunestyret sitt møte den 29.10.15.

KS – sak 61/2015 vedtatt 29.10.15

Kommunestyret gir sonderingsutvalget følgende rammer for innholdet i sonderingene.

1. Innhold i samtalene

- *Plattform for samarbeidet – hvilke verdier møter vi hverandre med?*
- *Hovedmål og delmål ved sammenslåingen – hva ønsker man å oppnå? Eks: Mål for kvalitet, effektivisering eller områder man vil styrke i ny kommune*
- *Kommunenavn og kommunevåpen*
- *Organisering: Kommunesenter – organisasjonsprinsipp - funksjonsdeling*
- *Geografisk plassering av tjenester i kommunen – eks. skolestruktur, barnehage, sykehjem, servicekontor, legekantor*
- *Ambisjoner i evt. regional arbeidsdeling/nye oppgaver*
- *Kommuneøkonomi: Avklare håndtering av formue, gjeld, eiendomsskatt*
- *Hvordan følges kommunalt ansatte opp (overtallighet)?*
- *Tidsplan: Dato for innbyggerhøring/kommunestyrevedtak/ny kommune*
- *Sterk vekt på lokal styring og engasjement.*

2. Kommunestyret gir sonderingsutvalget fullmakt til å sondere med følgende kommunealternativer Jfr. utredningene:

- *Tingvoll, Averøy, Gjemnes, Kristiansund*
- *Tingvoll, Averøy, Gjemnes, Kristiansund, Halså, Smøla, Aure*
- *Tingvoll, Sunndal, Nesset*

Sonderingsutvalget har mulighet til å utarbeide intensjonsavtaler selv om enkeltkommuner faller fra eller kommer til underveis.

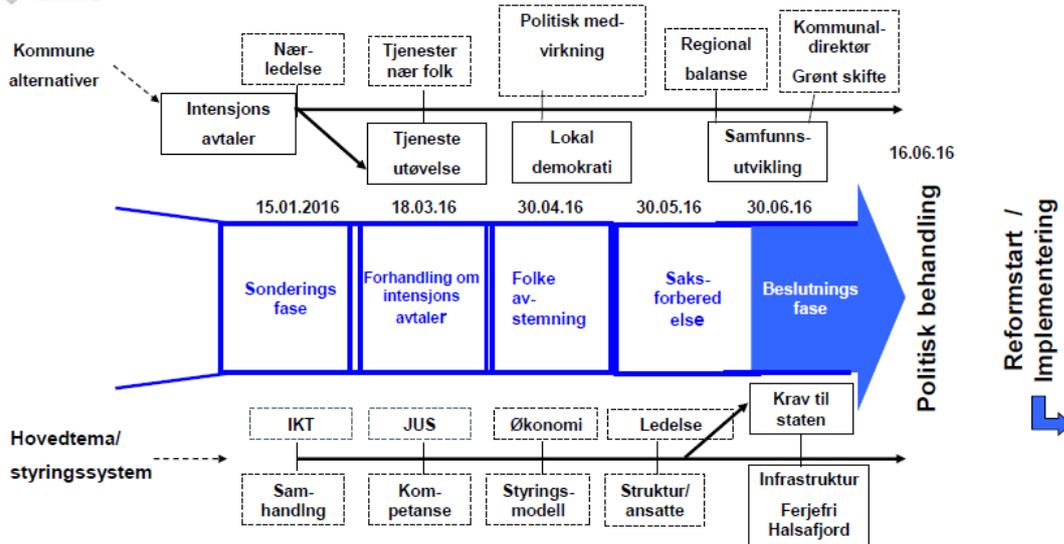
3. Sonderingsutvalget skifter rolle til forhandlingsutvalg når en har avklart de to mest realistiske kommunestrukturalternativene, i tillegg til 0-alternativet. Dette beslutter kommunestyret i Tingvoll.

4. 0-alternativet med Tingvoll som egen kommune utredes

5. Det etableres spilleregler for sonderingene i tråd med det som er tatt opp i rådmannens saksframlegg.

03.12.15 tok kommunestyret til orientering Tingvoll sin framdriftsplan for kommunereformprosessen for slutten av 2015 og første halvår 2016.

Planprosess kommunereformen

Fremdriftsplan kommunereformen

Forhandlinger om

Faser 2015/2016	Sonderingsfase					Saksforberedelse	Folkeavstemning	Saksbehandling	Beslutningsfase
	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mi	April			
Utredningsarbeid Ledes av rådmann	→								
Dialog med kommunestyret	Presentasjon av samlerapport 26.11.15	Fremdriftsplan 3.12.15	Valg av strukturalternativer Inkludert «nullalternativet» og inntekssystem			Avklare strukturalternativer til folkeavstemning	Felles dato for aktuelle kommuner	Vedtak 18.6.16	
Interne møter i sonderingsutvalget Møtes hver 14. dag fra januar frem til folkeavstemninga. Utarbeide møteplan.	→								
Intern informasjon	→								
Innbyggerdialog			Folkemøte	Folkemøte					

			20. eller 21.	15.02.				
Dialog med næringslivet			Frokostmøte					
Dialog med eldrerådet			Møte i eldrerådet					
Dialog med ungdom			Møte TBU og TVS	Møte i ungdomsrådet				
Møter med kommuner i alternativ 2 → 7 kommuner alternativet		15.12.15 Kr.sund	14.01.16 Averøya	09.02.16 Kr.sund				
Møter med kommuner i alternativ 1 Tingvoll- Averøya – Gjemnes - Kristiansund								
Møter med kommuner i alternativ 3 Sunndal – Tingvoll - Nettet		14.12.15						
Utredning av nullalternativet	Presenteres for KS 26.11.15							
Forberedelse til folkeavstemning koordinering, samarbeid med Orkide			Kontaktmøte	Kontaktmøte				
Dialog med fylkesmannen	Delta på møter som FM kaller inn til							

Arbeid som pågår no:

14.12 hadde sonderingsutvalet frå Tingvoll sonderingar med ordførarane og representantar frå Sunndal og Nettet. Referat frå møtet følgjer denne saka.

Det gjekk klart fram i møtet at Nettet og Sunndal har gjennomført sonderingar seg i mellom i fleire møter i 2015, og ønskje om tettare samarbeid mellom dei to kommunane strekkjer seg tilbake til 2008. Sonderingane mellom Nettet og Sunndal er i slutfasen og Kommunestyret i Sunndal skal 13.1.16 ta endeleg stilling til kva kommunar som skal inngå i kommunestrukturalternativet som skal vera einaste alternativ til nullalternativet /Sunndal som eigen kommune.

Neset skal ta tilsvarende beslutning i slutten av januar 2016. Neset vurderer også si tilknytning til Romsdalshalvøya som strukturalternativ. For Neset er ikkje nullalternativet eit alternativ slik at dei har parallelle forhandlingar med Sunndal og Romsdalshalvøya. Det har ikkje vore ein realitetsdiskusjon med Tingvoll om evt. innhald i intensjonsavtale til grunn for evt. sonderingar/ forhandlingar slik at ein kan vite kva fundament ei samanslåing skal byggja på. Det er uklart for Tingvoll om ein slik intensjonsavtale er utforma mellom Neset og Sunndal.

Etter initiativ frå Averøy kommune har sonderingsutvalet for Tingvoll deltatt i to møte i november/ desember med strukturalternativ på Ytre Nordmøre med kommunane: Gjemnes, Averøy, Tingvoll, Kristiansund, Smøla, Halså og Aure. Fleire møter er planlagt for våren 2016, og ei gruppe med rådmenn og økonomisjefar arbeider med ulike utgreiingss spørsmål . Ei skisse til intensjonsavtale mellom kommunane er lagt fram, og ordførarane i dei 7 kommunane skal leia arbeidet med den vidare bebreidinga og forhandlingar rundt denne. Arbeidet er koordinert med byregionprogrammet, og elementet om regional arbeidsdeling er sentralt jfr. Tingvoll sin kommuneplan.

Fleire av kommunane på ytre Nordmøre har sonderingar/ forhandlingar i ulike geografiske retningar og det nærmar seg tidspunktet for meir endelege avklaringar om strukturalternativ.

Retningsval

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har i nyhende av september 2015 sett opp en milepælsplan for kommunereformprosessen for kommunane i Møre og Romsdal og fristen for å ta et retningsval er sett til 01.02.16 .

<https://www.fylkesmannen.no/nn/More-og-Romsdal/Kommunalstyring/Kommunereformen/Nyhende-nr-4/>

To av våre moglege samarbeidskommunar skal ta sitt retningsval i januar 2016 (Sunndal og Neset).

Kristiansund kommune lukkar si dør den 15.01.16 for andre deltakarkommunane enn dei som er nevnt i deira bystyrevedtak frå november 2015.

Formannskapet i Tingvoll var difor samde den 15.12.15 om å kalla inn eit ekstra møte i kommunestyret den 07.01.16 for å gjera eit retningsval for Tingvoll kommune. Det betyr at ein framskundar det valet som var planlagt i februar/ mars. Det er viktig at ei slik vesentleg avgjerd har forankring i kommunens øvste politiske organ.

Basert på tidlegare kommunestyrevedtak er retningsvala som kommunen står overfor:

- Nordmøre som ein kommune
- Sunndal – Neset – Tingvoll
- Tingvoll – Gjemnes – Averøy – Kristiansund – Halså – Aure – Smøla
- Tingvoll kom eigen kommune

Rådmannens vurderingar:

Nordmøre som ein kommune

Dette alternativet var basis for alle utgreiingane på Nordmøre, og i tillegg vart det utgreia 14 alternativ i ulike strukturalternativ. Utgreiingane viser at alternativet scorer middels til lågt på dei fleste indikatorar, med nokre få unntak eks. folketal i den nye kommunen,

interkommunalt samarbeid og potensialet for framtidig oppgåveløysing. Ein av hovudgrunnane til at alternativet kjem relativt svakt ut er at kommunen vert svært stor geografisk, og at det er fleire bu- og arbeidsmarknadsregioner i den. Det gjer bindingane svake innad i kommunen. I tillegg har store kommunar på Nordmøre sagt at Nordmøre som ein kommune ikkje er aktuelt for dei t.d. Sunndal, Surnadal. Andre kommunar utelukkar alternativet gjennom andre aktive vedtak eks. Averøy.

Rådmannen si vurdering er at Nordmøre som ein kommune er eit uaktuelt retningsalternativ for Tingvoll.

Sunndal – Nesset – Tingvoll

Utgreiingane viser at dette alternativet scorer stort sett middels på dei ulike indikatorane. Eit unntak for dette er kommunal tenesteyting der alternativet scorer godt. Både Sunndal og Nesset er økonomisk sterke kommunar med kraftinntekter og eigedomsskatt og har økonomisk styrke til å kunne drive og fordele betydelege ressursar til kommunale tenester. Telemarksforskning sin rapport på tenesteyting viser ta ein evt. ny kommune vil ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet, kunne innlemme mange interkommunale samarbeid innan sine grenser, har betydeleg effektiviseringspotensiale i administrasjonen når ein slår saman dei tre kommunane. Likevel ser vi at sjølv økonomisk sterke kommunar må effektivisere si drift og at desse kommunane også legg fram strukturendringar i m.a. skolar og barnehagar. Korleis tenesteytinga skal sikrast i framtida må evt. skje gjennom intensjonsavtalar.

Når ein skal vurdere partnerar for samanslåing bør ein også sjå på langsiktige prognoser for demografi/befolkningssamansetning, folketalsutvikling og vekst. Heile Vestlandet inkludert Møre og Romsdal har sin vekst på kysten. Dei mest sårbare områda er bu- og arbeidsmarknadane inst i fjordane. Sårbarheten aukar med store hjørnesteinsbedrifter som er nasjonale og internasjonale i sitt beslutningssystem og i sin konkurranse.

Dei siste 10 åra har pendingsstraumen frå Tingvoll, vist via SSB sitt datagrunnlag, skifta bu- og arbeidsmarknad – frå indre Nordmøre til ytre Nordmøre. Korleis arbeidsmarknaden vil utvikle seg på ytre Nordmøre er enno noko usikkert ved at olje og gassnæringa er prega av fallande oljepris, manglande investeringar og ein ny klimaavtale. Då er det viktig å sjå komplementære arbeidsmarknader i vår region, og gje Nordmøre fleire bein å stå på. Tingvoll har ikkje felles arbeidsmarknad med Nesset, men vi har det med Sunndal.

Tingvoll kommune har dei siste 10 åra gradvis orientert seg meir mot ytre Nordmøre i interkommunalt samarbeid eks legevakt, ø -hjelpsplassar, byregionprogram og næringsutvikling. Samtidig har kommunen også velfungerande samarbeid med Sunndal og Nesset eks. interkommunalt barnevern. Vidare har heile Nordmøre eit svært godt samarbeid om IKT Orkide. Tingvoll kommune deltek i 34 interkommunale samarbeid (2014)

Debatten i Sunndal har vist ei viss interesse for indre delar av Tingvoll ved ei kommunereform og Tingvoll kommune har mottatt følgande vedtak datert 11.09.15 frå Sunndal kommune.

Kommunereformen - oppnevning av sonderingsutvalg

Til deres orientering gjorde Sunndal kommunestyre slikt vedtak i møte 2/9-15:
«Sunndal kommunestyre oppnevner slikt sonderingsutvalg:

- ordfører - varaordfører - gruppeleder for største opposisjonsparti - rådmann - assisterende rådmann - hovedtillitsvalgt

Utvalget deltar i innledende sonderingssamtaler med Nesset kommune, eventuelt også med andre kommuner som inviterer til slike samtaler.

Utvalgets mandat er å diskutere grunnlaget for eventuelle videre forhandlinger om sammenslåing med angjeldende kommune(r). Utvalget har også mandat til å diskutere eventuelle grensejusteringer som kommer fram underveis i prosessen.

Utvalgets konklusjon og anbefaling om eventuell oppstart av forhandlinger legges fram for kommunestyret før reelle forhandlinger eventuelt starter opp.»

Grensejustering har ikkje vore eit tema i Tingvoll kommunestyre sitt vedtak om mandat. Rådmannen meiner at det er ein stor fordel at Tingvoll er samla som kommune dersom ein evt. skal slå seg saman med nokon. Dette for å styrka kommunens og lokalsamfunna sin posisjon og maktbase for framtidige avgjerder.

Nesset og Sunndal har i lang tid hatt dialog om nærare samarbeid og samanslåing, og dei er no i sluttfasen på sine forhandlingar. Tingvoll kommune er i « opningsfasen» for tilsvarande sonderingar. Det kan i verste fall bety at Tingvoll har ein svak forhandlingsposisjon og kan bli med inn i eit konsept for ny kommune som er avklart av dei to andre. Vi veit ikkje om t.d. Nesset er interessert i å ha Tingvoll med i den evt. nye kommunen. I beste fall har vi her usikre forhold vi må forhalda oss til ved beslutning om retningsval.

I denne saka om kommunereforma meiner rådmannen at å ha for mange retningsalternativ opne for lenge vil kunna svekka kommunens forhandlingsposisjon i alle alliansene, då dette går både på truverdigheten i forhandlingane, realiteter når ein forhandlar – gi og ta - og tempo. Rådmannens råd er at Tingvoll kommune ikkje har Sunndal og Nesset som retningsvalg for det vidare arbeidet med kommunereform.

Rådmannen rår til at Tingvoll kommune sitt retningsvalg er:

- **Tingvoll som eigen kommune**
- **Tingvoll som ein del av kommune på ytre Nordmøre med kommunane Tingvoll, Gjemnes, Averøy, Kristiansund, Halså, Aure og Smøla.** Talet på kommunar kan bli redusert i dette alternativet, men for å skape balanse mellom by og omland vil rådmannen anbefale at minst 3 omlandskommunar til Kristiansund deltek i sluttforhandlingar. Jfr vedtaket i Gjemnes kommune.

Beslutningsfase

Dersom Kommunestyret i Tingvoll gjer sitt retningsval for kommunereforma vil sonderingsutvalet bli omgjort til forhandlingsutval jfr. kommunestyrets vedtak i sak 61/2015 vedtatt 29.10.15 og halda fram med arbeidet med intensjonsavtale mellom aktuelle kommunar.

Kommunestyret og formannskapet vil bli halde jamnleg orientert om arbeidet og ta naudsynte avgjerder jfr. tidlegar vedtak.

Kommunestyret vil ha kommunereform som hovudtema på kommunestyremøte den 27.01.16 og der gå gjennom rapporten om Tingvoll som eigen kommune og høyringa på det nye inntektssystemet.

Det blir arbeid med å få ein felles dato for lokal rådgjevande folkerøysting i dei kommunane på Nordmøre som skal ha dette, truleg i slutten av april. Rådmannen rår til at aldersgrensa for stemmegjeving vert sett til 16 år (fødd i 2000) . **Hjemmel for dette finn vi XXX.** Dette fordi dette er eit vedtak som vil prega framtida til dei som no veks opp i Tingvoll og på Nordmøre og at deira stemme bør bli høyrte.

Kommunestyret i Tingvoll skal ta endeleg stilling til kommunestrukturen den **16.06.16**

Økokommunevurdering:

Dersom innstillingen vedtas, vil denne saken ha

positiv	☐	<i>Evt. merknader:</i>
nøytral	☒	
negativ	☐	

effekt på kommunens arbeid som økokommune.

Rådmannens innstilling

Tingvoll kommune vil halda fram med forhandlingar og utgreiingar om kommunereforma med følgjande retningsval:

1. **Tingvoll som eigen kommune**
2. **Tingvoll som ein del av kommune på ytre Nordmøre med kommunane Tingvoll, Gjemnes, Averøy, Kristiansund, Halså, Aure og Smøla.** Talet på kommunar kan bli redusert i dette alternativet, men for å skapa balanse mellom by og omland vil kommunestyret tilrå at minst tre omlandkommunar til Kristiansund deltek i sluttforhandlingar dersom Tingvoll skal delta.

Tingvoll kommune går ikkje vidare med alternativa Sunndal, Nettet, Tingvoll og Nordmøre som ein kommune.

Kommunestyret vedtek å setja stemmerettsalderen til 16 år (fødd år 2000) ved den lokale rådgjevande folkerøystinga om kommunereform våren 2016.

Behandling i Kommunestyret - 07.01.2016

Torill Kværnø, Ap la fram forslag til vedtak fra AP, SP og MDG

Tingvoll kommune fortsetter forhandlingar og utredningar om kommunereforma med følgjande alternativ:

1. *Tingvoll som egen kommune*
2. *Tingvoll som en del av en kommune på ytre Nordmøre med kommunene Tingvoll, Gjemnes, Averøy, Kristiansund, Halså, Aure og Smøla.*
For å skapa balanse mellom by og omland tilrå kommunestyret at Kristiansund og minst tre omlandkommuner, inkludert Tingvoll, deltar i sluttforhandlingar.
3. *Tingvoll, Sunndal og Nettet som en kommune.*
4. *Dersom kommuner kommer til eller faller fra i alternativ 2 eller 3 kan forhandlingene fortsette.*

5. *Fremforhandlede intensjonsavtaler legges frem for kommunestyret for vedtak i mars 2016.*

Kommunestyret vedtar å sette stemmerettsalderen til 16 år (født år 2000) ved den lokale rådgivende folkeavstemming om kommunereformen, våren 2016.

Reidar G. Hagen, Krf la fram forslag til vedtak fra KRF:

1. *Tingvoll kommune viderefører arbeidet med kommunereformen med følgende alternativ:*
 - a) *Nullalternativet: Tingvoll som egen kommune*
 - b) *Indre alternativ: Tingvoll – Sunndal – Nettet*
 - *Kommunestyret beslutter at sonderingsutvalget i Tingvoll kommune umiddelbart igangsetter forhandlinger med Sunndal og Nettet kommune om en mulig fremtidig kommunesammenslåing.*
 - c) *Ytre alternativ: Tingvoll – Gjemnes – Kristiansund – Averøy – Halså – Aure – Smøla*
 - *Kommunestyret forutsetter at minst tre omlandskommuner til Kristiansund deltar i sluttforhandlinger dersom Tingvoll skal delta. Gjemnes kommune (eller deler av Gjemnes kommune) må være en av disse.*
2. *Sonderingsutvalget i Tingvoll kommune endrer navn til forhandlingsutvalg.*
3. *Forhandlingsutvalget har som utgangspunkt i at Tingvoll kommune ikke deles. Det åpnes likevel for en deling av kommunen hvis resultatet av den rådgivende folkeavstemmingen blir slik at kommunestyret finner det riktig.*
4. *Forhandlingsutvalget skal utarbeide intensjonsavtaler for begge alternativene Tingvoll – Sunndal – Nettet og Tingvoll – Gjemnes – Kristiansund – Averøy – Halså – Aure – Smøla selv om enkeltkommuner faller fra underveis.*
5. *Kommunestyret vedtar en stemmerettsalder til 16 år (født i år 2000 eller tidligere) ved den lokale rådgivende folkeavstemminga om kommunereform våren 2016.*
6. *Det rådgivende folkeavstemmingen skal sikre at alle stemmeberettigede i kommune gis anledning til å påvirke en eventuell fremtidig kommunestruktur.*
7. *Avstemningen foregår med listeforslag med avkrysningsalternativer. Det skal være mulig å stemme over alle de 3 alternativene som foreligger. Alle stemmeberettigede skal ha muligheten til å uttrykke hvilket alternativ som er foretrukket hvis det skulle bli en kommunesammenslåing.*

Spørsmålet kan eksempelvis stilles slik:

Vil du at Tingvoll kommune skal slå seg sammen med andre kommuner?

JA *NEI*

Hvis det blir sammenslåing, kryss av for det alternativet du foretrekker av disse:

- Tingvoll – Sunndal Nettet*
 Tingvoll – Gjemnes – Kristiansund – Averøy – Halså – Aure – Smøla

8. *Administrasjonen bes om å forberede en egen sak om gjennomføring av rådgivende folkeavstemning til neste kommunestyremøte. Forhandlingsutvalget foreslår tidspunkt for rådgivende folkeavstemning.*

Reidar G. Hagen, Krf trakk sitt forslag.

Torill Kværnø, Ap la fram følgende fellesforslag fra alle partier – Ap, Sp, V, Frp, H, Krf og MDG – som tillegg til forslag til vedtak fra Ap, Sp og MDG.

- ✓ *Sonderingsutvalget i Tingvoll kommune endrer navn til forhandlingsutvalg.*
- ✓ *Forhandlingsutvalget har som utgangspunkt i at Tingvoll kommune ikke skal deles.*

Det ble stemt over forslaget til Torill Kværnø, Ap (Ap, Sp og MDG) som ble enstemmig vedtatt.

Det ble stemt over forslaget til tillegg fra alle partier (Ap, Sp, V, Frp, H, Krf og MDG) som ble enstemmig vedtatt.

Det ble stemt samlet over vedtatt vedtak og tillegg som ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Tingvoll kommune fortsetter forhandlinger og utredninger om kommunereformen med følgende alternativer:

1. Tingvoll som egen kommune
2. Tingvoll som en del av en kommune på ytre Nordmøre med kommunene Tingvoll, Gjemnes, Averøy, Kristiansund, Halså, Aure og Smøla.
For å skape balanse mellom by og omland tilrår kommunestyret at Kristiansund og minst tre omlandkommuner, inkludert Tingvoll, deltar i sluttforhandlinger.
3. Tingvoll, Sunndal og Nettet som en kommune.
4. Dersom kommuner kommer til eller faller fra i alternativ 2 eller 3 kan forhandlingene fortsette.
5. Fremforhandlede intensjonsavtaler legges frem for kommunestyret for vedtak i mars 2016.

Kommunestyret vedtar å sette stemmerettsalderen til 16 år (født år 2000) ved den lokale rådgivende folkeavstemming om kommunereformen, våren 2016.

Sonderingsutvalget i Tingvoll kommune endrer navn til forhandlingsutvalg.

Forhandlingsutvalget har som utgangspunkt i at Tingvoll kommune ikke skal deles.

Vedlegg: Oppsummering av Telemarksforskning sine rapporter
Referat fra sonderingsmøtet mellom Sunndal, Nettet og Tingvoll 14.12.15

Vurdering av samfunnsutvikling – Tingvoll som egen kommune

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Tingvoll har 3 111 innbyggere, og forventet folketallsutvikling mot 2040 tilsier at innbyggertallet fortsatt vil være under dette. Det er langt under anbefalt kommunistørrelse fra ekspertutvalget.	0/20	
Tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse	Tingvoll har i dag 1 årsverk knyttet til samfunns- og arealplanlegging. Med en ganske stabil befolkningsutvikling vil en kunne forvente omtrent lik kapasitet i framtiden.	10/20	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Tingvoll inngår i BA-region med Kristiansund, men har ikke over 25 prosent pendling til noen andre kommuner.	10/20	
Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling	Tingvoll har i dag noe samarbeid på de fem områdene arealbruk/planlegging, samfunnsikkerhet og beredskap, transport, næring og miljø og klima.	5/10	
Avstand til kommunesenter	Avstandene innad i kommunen er innenfor akseptabel pendlingsavstand.	20/20	
Næringsstruktur	Tingvoll har en næringsstruktur hvor mange arbeidsplasser er i bransjer som har hatt arbeidsplassnedgang.	0/10	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet får «Tingvoll som egen kommune» får en score på 45 av 100 poeng på samfunnsutvikling.	45/100	

Vurdering av økonomi – Tingvoll som egen kommune

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Netto driftsresultat	Netto driftsresultat i Tingvoll i 2014 var negativt.	0/10	
Disposisjonsfond	Disposisjonsfondet i Tingvoll utgjorde 4,1 % av brutto driftsinntekter.	5/10	
Frie inntekter	Tingvoll hadde i 2014 korrigerede frie inntekter på 95 prosent av landssnittet.	0/40	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	Beregningene i denne utredningen viser et effektiviseringsgevinst på 2,5 % av brutto driftsinntekter på administrasjon.	0/20	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	Vi finner ikke effektiviseringsgevinster på tjenesteproduksjonen i Tingvoll.	10/10	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	Forventet økning i demografikostnader er på mellom null og ti prosent (1,6 prosent av brutto driftsinntekter 2014).	5/10	
Samlet vurdering økonomi	Samlet får «Tingvoll som egen kommune» en score på 20 av 100 poeng på økonomi.	20/100	

Vurdering tjenesteyting – Tingvoll som egen kommune

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Tingvoll har et befolkningsgrunnlag som er under 5 000 innbyggere.	0/20	
Kompetanse og kapasitet store tjenesteområder	Tingvoll har variert kompetanse og kapasitet på de store tjenesteområdene. Mens kompetansen ligger under landssnittet på barnehage og skole, er den høyere på pleie og omsorg. Kapasiteten ser ut til å være bra, kanskje med unntak av pleie og omsorg og sosial.	5/10	
Kompetanse og kapasitet små/spesialiserte tjenesteområder	Tingvoll har generelt en utfordring med små fagmiljøer og sårbarhet, dette gjelder spesielt på de små/spesialiserte tjenestene.	0/10	
Interkommunalt tjenestesamarbeid - store tjenesteområder	Tingvoll har i liten grad tjenestesamarbeid på store tjenesteområder.	10/10	
Interkommunalt tjenestesamarbeid - små/spesialiserte tjenesteområder	Tingvoll har i noen grad tjenestesamarbeid på små/spesialiserte tjenesteområder	5/10	
Framtidig tjenesteproduksjon	Kommunale årsverk per 1000 innbyggere vil endre seg lite på barnehage og grunnskole i 2040. Det vil bli en betydelig større andel eldre.	0/10	
Tilstrekkelig distanse	Respondentene er nøytrale til at det er tilstrekkelig distanse mellom saksbehandler og innbyggere i Tingvoll.	5/10	
Valgfrihet	Tingvoll har noen grad av valgfrihet for innbyggerne. Det er flere skoler, og flere tilbud innenfor eldreomsorg. Tingvoll har ikke alternative pedagogiske tilbud i barnehagen.	5/10	
Interkommunalt samarbeid som alternativ til kommunesammenslåing	Respondentene er positive til at interkommunalt samarbeid er å foretrekke framfor kommunesammenslåing.	10/10	
Samlet vurdering tjenesteyting	Samlet får «Tingvoll som egne kommune» en score på 40 av 100 poeng på tjenesteyting.	40/100	

Vurdering lokaldemokrati – Tingvoll som egen kommune

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Valgdeltagelse	Valgdeltagelsen i Tingvoll var en del høyere enn landsgjennomsnittet ved forrige valg.	10/10	😊
Størrelse på kommunestyret	Tingvoll har 25 representanter i kommunestyret. Det er 127 % mer enn en minimumsløsning på representanter.	10/10	😊
Politisk representasjon	Tingvoll har 7 partier representert i kommunestyret.	10/10	😊
Innbyggermedvirkning	Tingvoll har noen flere medvirkningsorganer enn de lovpålagte.	5/10	😐
Kapasitet og kompetanse	Respondentene er forholdsvis nøytrale, men i retning negative, til at kommuneadministrasjonen har kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for folkevalgte.	5/10	😐
Politisk handlingsrom	Det politiske handlingsrommet oppleves som noe lite i Tingvoll.	5/10	😐
Interkommunalt samarbeid	Det interkommunale samarbeidet oppleves i liten grad for omfattende og vanskelig å styre.	10/10	😊
Oppgavepotensial	Tingvoll har i dag en del samarbeid på tjenesteområdene, og respondentene mener ikke at kommunen er rustet til å ta på seg nye oppgaver. Vi mener også at Tingvoll i liten grad kan ta på seg nye oppgaver, og vil ha behov for å ytterligere interkommunalt samarbeid.	0/20	😡
Lokal identitet	Innbyggerundersøkelsen viser at innbyggerne i Tingvoll både har sterk tilhørighet til stedet de bor, og til kommunen.	10/10	😊
Samlet vurdering lokaldemokrati	Samlet får «Tingvoll som egen kommune» får en score på 65 av 100 poeng på lokaldemokrati.	65/100	😐

Oppsummering alternativ 1 – «hele» Nordmøre

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Valgdeltagelse	Sammenslåing vil sannsynligvis føre til liten endring i valgdeltagelse.	5/10	😐
Størrelse på kommunestyret	Anslått nedgang i antall folkevalgte vil utgjøre over 50 prosent.	0/10	😡
Politisk representasjon	Sammenslåing vil kunne føre til færre partier å velge mellom.	0/10	😡
Innbyggermedvirkning	Sammenslåing vil føre til positiv endring i muligheten for innbyggermedvirkning.	10/10	😊
Kompetanse, kapasitet og politisk handlingsrom	Sammenslåing vil føre til økt kompetanse og kapasitet for de involverte kommunene, men usikkert om det politiske handlingsrommet vil oppleves høyere.	7,5/10	😐
Interkommunalt samarbeid	Sammenslåing vil føre til tilnærmet ingen behov for interkommunalt samarbeid i regionen	10/10	😊
Lokal identitet	Kommunene som inngår i sammenslåing kan i liten grad kalles «hverdagsregioner» i dag, og det vil være en stor jobb å skape en felles identitet	0/10	😡
Oppgavepotensial ved større kommuner	Sammenslåing vil i stor grad føre til at den nye kommunen har potensial for å ta på seg nye oppgaver.	20/20	😊
Behov for tiltak for styrket lokaldemokrati	Sammenslåing vil i stor grad føre til behov for tiltak for å styrke lokaldemokratiet.	0/10	😡
Samlet vurdering	Alternativ 1 får en samlet poengscore på 52,5 poeng.	52,5/100	😐

Oppsummering alternativ 2 – Kristiansund, Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Halså, Aure og Smøla

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Valgdeltagelse	Sammenslåing vil sannsynligvis føre til liten endring i valgdeltagelse.	5/10	😞
Størrelse på kommunestyret	Anslått nedgang i antall folkevalgte vil utgjøre over 50 prosent.	0/10	😡
Politisk representasjon	Sammenslåing vil kunne føre til flere partier å velge mellom.	10/10	😄
Innbyggermedvirkning	Sammenslåing vil føre til positiv endring i muligheten for innbyggermedvirkning.	10/10	😄
Kompetanse, kapasitet og politisk handlingsrom	Sammenslåing vil føre til økt kompetanse og kapasitet for de involverte kommunene, men usikkert om det politiske handlingsrommet vil oppleves høyere.	7,5/10	😞
Interkommunalt samarbeid	Sammenslåing vil bety reduksjon i behovet for interkommunalt samarbeid i regionen.	5/10	😞
Lokal identitet	Kommunene som inngår i sammenslåing kan i liten grad kalles «hverdagsregioner» i dag, og det vil være en stor jobb å skape en felles identitet	0/10	😡
Oppgavepotensial ved større kommuner	Sammenslåing vil i noe grad føre til at den nye kommunen har potensial for å ta på seg nye oppgaver.	10/20	😞
Behov for tiltak for styrket lokaldemokrati	Sammenslåing vil i stor grad føre til behov for tiltak for å styrke lokaldemokratiet.	0/10	😡
Samlet vurdering	Alternativ 2 får en samlet poengscore på 47,5 poeng.	47,5/100	😞

Oppsummering alternativ 4 – Kristiansund, Averøy, Gjemnes og Tingvoll

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Valgdeltagelse	Sammenslåing vil sannsynligvis føre til liten endring i valgdeltagelse.	5/10	😞
Størrelse på kommunestyret	Anslått nedgang i antall folkevalgte vil utgjøre over 50 prosent.	0/10	😡
Politisk representasjon	Sammenslåing vil kunne føre til flere partier å velge mellom.	10/10	😄
Innbyggermedvirkning	Sammenslåing vil føre til liten endring i muligheten for innbyggermedvirkning.	5/10	😞
Kompetanse, kapasitet og politisk handlingsrom	Sammenslåing vil føre til økt kompetanse og kapasitet for de involverte kommunene, men usikkert om det politiske handlingsrommet vil oppleves høyere.	5/10	😞
Interkommunalt samarbeid	Sammenslåing vil bety reduksjon i behovet for interkommunalt samarbeid i regionen.	5/10	😞
Lokal identitet	Kommunene som inngår i sammenslåing kan i noe grad kalles «hverdagsregioner» i dag.	5/10	😞
Oppgavepotensial ved større kommuner	Sammenslåing vil i noe grad føre til at den nye kommunen har potensial for å ta på seg nye oppgaver.	10/20	😞
Behov for tiltak for styrket lokaldemokrati	Sammenslåing vil i noe grad føre til behov for tiltak for å styrke lokaldemokratiet.	5/10	😞
Samlet vurdering	Alternativ 4 får en samlet poengscore på 50 poeng.	50/100	😞

Oppsummering alternativ 11 – Sunndal, Nesset og Tingvoll

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Valgdeltagelse	Sammenslåing vil sannsynligvis føre til liten endring i valgdeltagelse.	5/10	😐
Størrelse på kommunestyret	Anslått nedgang i antall folkevalgte vil utgjøre over 50 prosent.	0/10	😡
Politisk representasjon	Sammenslåing vil kunne føre til flere partier å velge mellom.	10/10	😄
Innbyggermedvirkning	Sammenslåing vil føre til liten endring i muligheten for innbyggermedvirkning.	5/10	😐
Kompetanse, kapasitet og politisk handlingsrom	Sammenslåing vil i noe grad føre til mer kapasitet og relevant kompetanse, samt politisk handlingsrom for de involverte kommunene.	7,5/10	😐
Interkommunalt samarbeid	Sammenslåing vil bety reduksjon i behovet for interkommunalt samarbeid i regionen.	5/10	😐
Lokal identitet	Kommunene som inngår i sammenslåing kan i noe grad kalles «hverdagsregioner» i dag.	5/10	😐
Oppgavepotensial ved større kommuner	Sammenslåing vil i noe grad føre til at den nye kommunen har potensial for å ta på seg nye oppgaver.	10/20	😐
Behov for tiltak for styrket lokaldemokrati	Sammenslåing vil i noe grad føre til behov for tiltak for å styrke lokaldemokratiet.	5/10	😐
Samlet vurdering	Alternativ 11 får en samlet poengscore på 52,5 poeng.	52,5/100	😐